

ĮSTATYMO PROJEKTAS Nr.: TAP-23-1337(3) TAIS-22-10523(5)		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CHEMINIŲ MEDŽIAGŲ IR CHEMINIŲ MIŠINIŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1641 1, 5, 14, 15, 17, 19, 20 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne	Aplinkos ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2024-02-06	Pasirenkama ☐ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje (A dalyje) ☐ Gražinti
Igyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA
<p>Įstatymo projektas grindžiamas siekiu suderinti įstatymo nuostatas su cheminių medžiagų tvarkymą reglamentuojančių ES ir kitų teisės aktų reikalavimais, užtikrinti teisinį aiškumą ūkio subjektams ir cheminių medžiagų ir cheminių mišinių tvarkymo priežiūrą vykdančioms institucijoms taikant įstatymo nuostatas; taip pat tinkamai įgyvendinti Reglamento (ES) 2019/1021 reikalavimus ir Stokholmo konvencijos nuostatas, sudarant sąlygas priežiūros institucijoms efektyviau vykdyti patvarių organinių teršalų atsargų naudojimo, tvarkymo stebėseną ir priežiūrą bei jų tvarkymą žmonių sveikatai ir aplinkai saugiu būdu.</p> <p>Pažymima, kad AM ir jai pavaldžios institucijos dažnai sulaukia klausimų dėl įstatymo nuostatų taikymo cheminėms medžiagoms ir cheminiams mišiniams, kurie naudojami tvarkant atliekas, gaminant kosmetikos gaminius, vaistinius preparatus. Šiuo metu nustatyta, kad įstatymas <u>netaikomas atliekų, radioaktyvių medžiagų ir jų turinčių mišinių tvarkymui, taip pat galutiniam vartotojui skirtų gaminių tvarkymui: kosmetikos gaminių, maisto produktų, pašarų, vaistinių preparatų ir veterinarinių vaistų, invazinių medicinos priemonių ar priemonių, naudojamų tiesioginiam fiziniam sąlyčiui su žmogaus kūnu. Cheminių medžiagų ir cheminių mišinių tvarkymas apibrėžtas Įstatymo 2 str. 4 d., kaip „cheminių medžiagų gamyba, cheminių medžiagų ir cheminių mišinių tiekimas rinkai, klasifikavimas, pakavimas, ženklinimas, apskaita, eksportas, naudojimas (įskaitant cheminių mišinių ruošimą ir gaminių gamybą)“</u>. Anot AM, reguliavimas turėtų būti patikslintas, nes ūkio subjektams ir įstatymo nuostatų laikymosi priežiūrą vykdančioms institucijoms <u>neaišku, ar įstatymo reikalavimai taikomi</u> cheminėms medžiagoms ir mišiniams, naudojamiems vykdam veiklas, kurioms įstatymo nuostatos netaikomos. Toks reguliavimas klaidinantis, nes Reglamente (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų <u>taikymo išimtyms numatomos atliekoms, radioaktyviosioms medžiagoms ir informacijos perdavimo reikalavimų išimtyms galutiniam naudotojui skirtiems gaminiams, tačiau ne jų tvarkymo veiklai</u>. Atliekų tvarkymo veikla apima ir atliekų regeneravimą (perdirbimą), todėl remiantis galiojančiu reguliavimu, <u>kyla abejonių ar regeneruotoms cheminėms medžiagoms</u> (grynomis, cheminiuose mišiniuose ar gaminiuose) <u>taikomas šis įstatymas</u>.</p> <p>Pasenusios ar nerūpestingai tvarkomos <u>patvariųjų organinių teršalų</u> (toliau – POT, t. y., pesticidai, pramoninės cheminės medžiagos, šalutiniai produktai iš gamybos procesų) atsargos gali sukelti rimtą pavojų aplinkai ir žmonių sveikatai, pvz., užteršdamos dirvą ir gruntinius vandenis. Todėl prievolė ūkio subjektams teikti atitinkamą informaciją apie POT atsargas (didesnes kaip 50 kg) nacionalinėms kompetentingoms institucijoms nustatyta Reglamente (ES) 2019/1021, kuris įgyvendina Stokholmo konvencijos dėl POT nuostatas ES teisėje. Šio <u>reglamento įgyvendinimo praktika parodė, kad trūksta teisinio reglamentavimo nacionaliniame lygyje Aplinkos apsaugos agentūrai</u>, atsakingai už Reglamente (ES) 2019/1021 nacionalinėms kompetentingoms institucijoms nustatytą užduočių vykdymą, <u>siekiant surinkti iš ūkio subjektų reikalingus duomenis apie POT atsargas ir užtikrinti veiksmingą jų tvarkymą aplinkai saugiu būdu</u> – ši įstaiga pranešimų apie POT atsargas (išskyrus polichlorbifenilus ir jų atliekas) negauna. Trūkstant duomenų, cheminių medžiagų ir cheminių mišinių tvarkymo priežiūrą vykdančios institucijos negali užtikrinti efektyvios POT atsargų, apie kurias ne pranešta, naudojimo ir tvarkymo priežiūros, kyla sunkumų rengiant nacionalines Reglamento (ES) 2019/1021 ir Stokholmo konvencijos įgyvendinimo ataskaitas apie POT atsargas Lietuvoje.</p>

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Numatoma, kad, priėmus įstatymo projektą, bus suderintos galiojančių teisės aktų nuostatos, užtikrintas tinkamas Reglamento (ES) 2019/1021 nuostatų įgyvendinimas nacionaliniu lygiu, sudaromos sąlygos efektyviau vykdyti POT atsargų naudojimo ir tvarkymo stebėseną, priežiūrą ir atsargų tvarkymą. Patikslinus įstatymo taikymo sritį bus išvengta skirtingų įstatymo taikymo interpretacijų, teisminių ginčų, tai padės pasiekti pagrindinį tikslą – užtikrinti aukštą žmonių sveikatos ir aplinkos lygį, tvarkant chemines medžiagas ir cheminius mišinius. Įstatymo projektui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės. Pažymima, kad siūlomo nustatyti informacinio įpareigojimo cheminių medžiagų, cheminių mišinių ar gaminių, kurios Reglamente (ES) 2019/1021 apibrėžiamos kaip atsargos, turėtojams (ūkio subjektams) teikti kompetentingai institucijai informaciją apie tų atsargų pobūdį ir dydį, išskyrus atliekų tvarkymą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytus atvejus, numatoma administracinė našta yra mažareikšmė, nes, kaip nurodoma pridedamoje *Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažymoje*, informacinį įpareigojimą įvykdyti užtruks mažiau kaip dvi valandas per metus ir jis aktualus ne daugiau kaip 10 įmonių. Įstatymo projektu patikslinama Įstatymo taikymo sritis dėl maisto produktų, pašarų, žmonėms skirtų ar veterinarinių vaistų, kosmetikos gaminių, medicinos priemonių siekiant išimtis kiek įmanoma labiau suderinti su ES tiesioginio taikymo ir kitų teisės aktų reikalavimais, tačiau dėl to administracinės naštos pokytis ūkio subjektams neatsiranda.

Įstatymo projektu siūloma:

- patikslinti įstatymo taikymo sritį (įdedamos nuorodos į teisės aktus), siekiant geresnio suderinamumo su cheminių medžiagų tvarkymą reglamentuojančių ES ir nacionalinių teisės aktų reikalavimais ir teisinio aiškumo ūkio subjektams bei priežiūrą šioje srityje vykdančioms institucijoms;
- nustatyti reikalavimą ūkio subjektams teikti informaciją apie POT atsargas Aplinkos apsaugos agentūrai;
- patikslinti nuostatas, susijusias su neregistruotų, neautorizuotų, draudžiamų ar ribojamų cheminių medžiagų pašalinimu ir (ar) susigrąžinimu iš rinkos, – sutrumpinamas pranešimo apie reikalavimų įvykdymą terminas nuo 5 iki 2 darbo dienų, taip siekiant suderinamumo su Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo nuostatomis. Siekiant teisinio aiškumo dėl šių reikalavimų, nustatyti galimybę cheminės medžiagos gamintojui, importuotojui ar tolesniam naudotojui pateikti cheminių medžiagų ir cheminių mišinių tvarkymo priežiūrą vykdančioms institucijoms ir (ar) viešajai įstaigai dokumentus, patvirtinančius, kad cheminės medžiagos pašalinti ir (ar) susigrąžinti iš rinkos neįmanoma (pvz., kai cheminė medžiaga sunaudota gaminant gaminį, statant statinį ir pan.);
- pakeisti žodžius „*valstybės įmonės*“ į „*viešosios įstaigos*“, kadangi pasikeitė Lietuvos prabavimo rūmų – vienintelės valstybės įmonės, kuri vykdo pavojingųjų cheminių medžiagų ir cheminių mišinių ribojimų juvelyriniuose dirbiniuose reikalavimų įgyvendinimo priežiūrą pagal Reglamentą (EB) Nr. 1907/2006, atliekant tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinę priežiūrą, teisinė forma į viešąją įstaigą;
- patikslinti įstatymo 5 str. 2 dalies ir įstatymo priedo nuostatas, išbraukiant nuorodas į ES teisės aktų paskelbimo šaltinį, vadovaujantis teisingumo ministro įsakymu patvirtintu Nuorodų į Europos Sąjungos teisės aktus teikimo teisės aktuose reikalavimų aprašu.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Cheminių medžiagų ir cheminių mišinių tvarkymo priežiūrą vykdančios institucijos (Aplinkos apsaugos agentūra, Aplinkos apsaugos departamentas) bus pasirengusios tinkamai įgyvendinti įstatymo nuostatas. Vyriausybės lygmens teisės aktų priimti nereikės, turės būti keičiamas aplinkos ministro įsakymu patvirtintas *Duomenų ir informacijos apie chemines medžiagas ir cheminius mišinius teikimo tvarkos* aprašas.

STEBĖSENA

Stebėsenos rodikliai nenustatyti.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Įstatymo projektas kelis kartus buvo skelbiamas Teisės aktų informacinėje sistemoje derinti su visuomene (tame tarpe – vietos savivaldos, verslo, atliekų tvarkymo, chemijos pramonės asocijuotomis struktūromis, kurios pastabų ar pasiūlymų nepateikė), suinteresuotomis valstybės institucijomis ir įstaigomis.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

- Įstatymo projektas suderintas be pastabų su Finansų ministerija, Krašto apsaugos ministerija, Teisingumo ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Muitinės departamentu, Sveikatos apsaugos ministerija, Aplinkos apsaugos agentūra, Aplinkos apsaugos departamentu, Lietuvos savivaldybių asociacija, Žemės ūkio ministerija, Valstybine darbo inspekcija, Valstybine darbo inspekcija, Valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba.
- Pastabų nepateikė Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, viešoji įstaiga Lietuvos prabavimo rūmai, Nacionalinis visuomenės sveikatos centras, Lietuvos pramonininkų konfederacija, Lietuvos chemijos pramonės įmonių asociacija, Lietuvos kosmetikos ir buitinės chemijos gamintojų asociacija LIKOCHEMA, Lietuvos komunalininkų ir atliekų tvarkytojų asociacija, Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacija, Pavojingųjų atliekų tvarkytojų asociacija.
- Vadovaujantis 2024-02-06 tarpinstituciniame pasitarime priimtais sprendimais, pateiktas įstatymo projektas su lydimaisiais dokumentais, kurie patikslinti (suderinti darbo tvarka) pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės ir Ekonomikos politikos grupės teiktas pastabas. Teikime paaiškinama, kad įstatymo projekto netikslinga derinti su žemės ūkio sektoriaus asocijuotomis struktūromis (pvz., Žemės ūkio rūmų, Lietuvos žemės ūkio tarybos), nes jame siūlomas įtvirtinti įpareigojimas teikti kompetentingai institucijai (Aplinkos apsaugos agentūrai) informaciją apie patvariųjų organinių medžiagų (POT) atsargas nenustato įpareigojimų žemės ūkio srities ūkio subjektams. Aplinkos apsaugos agentūrai bus reikalaujama pateikti informaciją tik apie pramoninių POT (POT chemines medžiagas, jų turinčius cheminius mišinius ar gaminius) medžiagų atsargas, bet ne apie augalų apsaugos produktų (*pesticidų*) atsargas. Augalų apsaugų produktų (arba *pesticidų*), turinčių POT medžiagų, tiekimas rinkai ir naudojimas yra draudžiamas¹, jų atsargos turi būti tvarkomos kaip atliekos (Reglamento (ES) 2019/1021 reglamento 5 str. 1 d.) ir įpareigojimas pranešti nacionalinėms kompetentingoms institucijoms netaikomas.
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė antrinėje išvadoje pastabų neturi.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Atsižvelgiant į tarpinstituciniame pasitarime priimtus sprendimus, siūlytina patikslintą įstatymo projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje (A dalyje).

Atkreiptinas dėmesys, kad įstatymo projektas numatomas siūlyti įtraukti į Vyriausybės nutarimu tvirtinamą teisės aktų sąrašą, kurie būtų teikiami Seimo VIII (pavasario) sesijos darbų programai.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Vaidas Talačka

Ekonomikos politikos grupė, patarėjas

¹ 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/1021 dėl patvariųjų organinių teršalų I priedas